

TÜRKİYE’NİN SERBEST TİCARET ANLAŞMALARI HAKKINDA GENEL BİLGİ NOTU

Türkiye’nin, Avrupa Birliği (AB) ile arasındaki Gümrük Birliği ilişkisi uyarınca, AB’nin Ortak Ticaret Politikasını üstlenme yükümlülüğü bulunmakta olup, üçüncü ülkelere yönelik olarak AB’nin tercihli ticaret sistemi üstlenilmektedir. Bu kapsamda, Türkiye, AB’nin Serbest Ticaret Anlaşmaları akdettiği ülkelerle karşılıklı yarar esasına dayalı benzer anlaşmalar akdetmektedir.

Başka bir ifadeyle Türkiye, sadece Avrupa Birliği’nin STA müzakereleri yürüttüğü ülkelerle STA imzalayabilmektedir.

Gümrük Birliği taraflar arasındaki ticarete mevcut gümrük vergileri, eş etkili vergiler ve miktar kısıtlamalarıyla, her türlü eş etkili tedbirin kaldırıldığı ve ayrıca birlik dışında kalan üçüncü ülkelere yönelik olarak da, ortak gümrük tarifesinin uygulandığı bir ekonomik entegrasyon modelidir. Gümrük birliğinde malların serbest dolaşımı esastır. Bu çerçevede, taraflarca ortak ticaret politikaları ile ortak rekabet kurallarının geliştirilmesi ve uygulanması gerekmektedir. Serbest ticaret anlaşmalarında ise taraflar arasındaki ticarete malların tercihli rejimden yararlanmaları menşe kurallarına göre olmaktadır. Ayrıca, serbest ticaret anlaşmalarında ortak ticaret politikaları ve ortak rekabet kuralları uygulama zorunluluğu bulunmadığı gibi, taraflar üçüncü ülkelere karşı kendi gümrük tarifelerini uygulamaktadırlar.

STA’LAR NEDEN ÖNEMLİ ?

- İhracatçılarımızın başta çevre ve komşu ülkeler olmak üzere, hedef pazarlara giriş imkanlarının artırılmasını; Batı Avrupa pazarlarına olan bağımlılığının azaltılmasını;
- İhracatçılarımızın üçüncü ülke pazarlarında, başta AB ülkelerinin müteşebbisleri olmak üzere, rakipleri ile eşit şartlara sahip olmasını;
- İhracatımızın, tarife ve tarife dışı engellerin kaldırılması suretiyle, ürün bazında çeşitlendirilmesini ve miktar bazında artırılmasını;
- Tanınan tercihler sayesinde, STA ülkelerinin ara malı ve nihai mamullerini ülkemizden tedarik etmelerinin temin edilmesini;
- Dışa açık rekabetçi bir altyapının tesis ile ülke ekonomisinin uluslararası rekabet gücünün artmasını
- İç pazarda durgunluk yaşandığında söz konusu durgunluğun ekonomi üzerindeki etkilerinin azaltılmasını
- Mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticaretinde de pazara giriş imkânlarının sağlanmasını; sanayicimize ucuz girdi teminini;
- Türkiye’nin tercihli ticaret imkânlarından yararlanmak isteyen doğrudan yabancı sermayeli yatırımların artmasını sağlamaktadır.

Bugüne kadar, ülkemizde 31 adet STA imzalanmış olup bunlardan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleriyle akdedilmiş olan 11 adet STA, bu ülkelerin AB üyelikleri nedeniyle feshedilmiştir. Geriye kalanlardan 17 adet STA (EFTA, İsrail, Makedonya, Bosna ve Hersek, Filistin, Tunus, Fas, Suriye[1], Mısır, Arnavutluk, Gürcistan, Karadağ, Sırbistan, Şili, Ürdün, Morityus ve Güney Kore) halihazırda yürürlükte olup Lübnan STA’sı Lübnan tarafının, Kosova ve Malezya STA’ları ise her iki tarafın iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir. Ayrıca Gana ve Moldova ile STA müzakereleri tamamlanmış olup, yakın bir zamanda imzalanması hedeflenmektedir.

Ayrıca, **STA müzakereleri devam etmekte olan 14 ülke/ülke grubu** (Ukrayna, Kolombiya, Ekvator, Meksika, Japonya, Singapur, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kamerun, Seyşeller, Körfez İşbirliği Konseyi, Libya, MERCOSUR, Faroe Adaları ve Peru) bulunmaktadır.

Diğer yandan, **STA müzakerelerine başlama girişiminde bulunulmuş** 10 ülke/ülke grubu (ABD, Kanada, Tayland, Hindistan, Endonezya, Vietnam, Orta Amerika Topluluğu, Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Cezayir ve Güney Afrika Cumhuriyeti) bulunmaktadır.

AB ile STA'sı olup da halen Türkiye ile STA imzalamamış başlıca ülkeler **Norveç, İzlanda, İsviçre, Cezayir, Lübnan, Meksika, Güney Afrika Cumhuriyeti ve Güney Kore**'dir.

[1]Türkiye ile Suriye Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması 6 Aralık 2011 tarihinde askıya alınmıştır.

STA'MIZ OLMAYAN ÜLKELERİN SERAMİK ÜRÜN GRUBUNA

UYGULADIĞI VERGİ ORANLARI

CEZAYİR

6907-6908 EU: %23 MFN:%30

6910 EU: %23 MFN:%30

MEKSİKA

6907-6908 EU: %0 MFN:%15

6910.10.01 EU: %0 MFN:%0

6910.90.01 EU: %0 MFN:%15

6910.90.99 EU: %0 MFN:%0

GÜNEY AFRIKA

6907-6908 EU: %0 MFN:%20 (FOB değer üzerinden)

6910 EU: %0 MFN:%20 (FOB değer üzerinden)

NORVEC

6907-6908 EU: %0 MFN:%0

6910 EU: %0 MFN:%0

İZLANDA

6907-6908 EU: %0 MFN:%5

6910 EU: %0 MFN:%10

LÜBNAN

6907-6908 EU: %3,6 MFN:%20

6910 EU: %3,6 MFN:%20

GÜNEY KORE

6907 EU: %0 MFN:%8

6908.10.10 EU: %0 MFN:%8

6908.10.90 EU: %0 MFN:%8

6908.90.10 EU:%2,7 MFN:%8

6908.90.90 EU:%2,7 MFN:%8

6910 EU: %0 MFN:%8

İSVİÇRE

6907.10 EU:%0 MFN:1.8 CHF/100 gross kilogram

6907.90 EU:%0 MFN:1.7 CHF/100 gross kilogram

6908 EU:%0 MFN:4.6 CHF/100 gross kilogram

6910 EU:%0 MFN: 19.0 CHF/100 gross kilogram

STA'LARIN DTÖ BAKIMINDAN STATÜSÜ

STA'lar ile ilgili kurallar DTÖ Anlaşmalarının temelini oluşturan 1947 tarihli Tarifeler ve Ticaret Genel Anlaşması'nın (GATT) 24.maddesinde düzenlenmiştir. Dünya Ticaret Örgütüne (DTÖ) göre Bölgesel Ticaret Anlaşmaları (BTA) olarak nitelendirilen Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) ve Gümrük Birlikleri (GB), DTÖ üyesi ülkeler arasında mal ticaretini düzenleyen En Çok Gözetilen Ulus (MFN) kuralının temel istisnasını teşkil etmektedirler. Çünkü MFN kuralı gereğince bir DTÖ üyesi ülke diğer DTÖ üyesi ülkelere karşı tarife oranları ve diğer ticari önlemlerde herhangi bir ülkeye tanıdığından daha az avantaj sağlayan muamelede bulunmamaktadır.

Halihazırda DTÖ üyesi ülkeler arasındaki uluslararası ticaretin yüzde 43'ünün STA'ları kapsamında gerçekleştirilmekte olup, müzakereleri süren STA'larının sonuçlandırılmasıyla bu oranın yüzde 55'i aşacağı tahmin edilmektedir.

TÜRKİYE VE AB'DE YÜRÜRLÜKTE OLAN STA'LAR					
		TÜRKİYE			AB
	Ülke	Müzakerelere Başlama	Anlaşmanın İmzası	Yürürlüğe Giriş	Yürürlüğe Giriş
1	EFTA	1989	1991	1992	1973
2	İsrail	1994	1996	1997	1995
3	Makedonya	1998	1999	2000	2001
4	Bosna Hersek	2002	2002	2003	2008
5	Filistin	1999	2004	2005	1997
6	Tunus	2002	2004	2005	1998
7	Fas	1999	2004	2006	2000
8	Suriye*	2004	2004	2007	-
9	Mısır	1998	2005	2007	2004
10	Arnavutluk	2003	2006	2008	2006
11	Gürcistan	2007	2007	2008	-
12	Karadağ	2007	2008	2010	2008
13	Sırbistan	2007	2009	2010	2010
14	Şili	2008	2009	2011	2003
15	Ürdün	2005	2009	2011	2002
16	Morityus	2009	2011	2013	2012
17	Güney Kore	2010	2012	2013	2011

*Türkiye ile Suriye Arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması 6 Aralık 2011 tarihinde askıya alınmıştır.

Kaynak: Ekonomi Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü

KAYNAKLAR

- 1- **<http://www.ekonomi.gov.tr/sta/index.cfm>** (STA Genel Bilgiler ve Açıklamalar)
- 2- **<http://www.avrupa.info.tr/tr/abde-ticaret-ve-ekonomi/serbest-ticaret-anlasmalari.html>** (Avrupa Ticaret Politikası)
- 3- **<http://www.mfa.gov.tr/serbest-ticaret-anlasmalarinin-yeri-ve-turkiye-nin-dis-ticaretinin-gelistirilmesindeki-onemi.tr.mfa>** (STA Genel Bilgiler ve Açıklamalar)
- 4- **<http://www.tobb.org.tr/AvrupaBirligiDairesi/Dokumanlar/RaporlarYayinlar/TurkiyeninDisTicaretindeSerbestTicaretAnlasmalari.pdf>** (STA'lar Hakkında Bilgiler)
- 5- **Ekonomi Bakanlığı Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü** (Türkiye ve AB'de Yürürlükte olan STA'lar)
- 6- **http://madb.europa.eu/madb/datasetPreviewFormATpubli.htm?datacat_id=AT&form=publi** (Gümrük Vergi Oranları)